

Nr 174.

Av fru **Gustafson** och herr **Andersson** i Tungelsta, om avsättning till fonden för friluftslivets främjande.

I årets statsverksproposition, tionde huvudtiteln, punkt 85, har departementschefen icke ansett sig kunna föreslå någon avsättning för budgetåret 1941/42 till fonden för friluftslivets främjande. Motiveringen är givetvis i främsta rummet de hårt pressande statsfinansiella svårigheterna. Dessutom framhåller departementschefen, att den disponibla behållningen i fonden vid ingången av löpande budgetår, d. v. s. den 1 juli 1940, tillhoppa med den för budgetåret 1940/41 gjorda avsättningen belöpte sig i runt tal till 1,4 miljoner kronor. »Under rådande förhållanden» — fortsätter han — »synes ett belopp av denna storlek få förslå för tillgodoseende av bidragsbehovet icke blott under nuvarande utan jämväl under nästkommande budgetår.»

Det bör emellertid framhållas, att statens fritidsnämnd — trots att dess skrivelse i augusti i fjol om ny avsättning till fonden skedde under hänsynstagande till det statsfinansiella läget — ansett en avsättning för det nya budgetåret av 1 miljon kronor behövlig för att man någorlunda skulle kunna fullfölja de viktigaste syftemål, som friluftslivsfonden enligt statsmakternas beslut skall tjäna. I sin skrivelse framhöll nämnden vidare att det torde kunna förutses, att de vid ingången av det löpande budgetåret tillgängliga medlen väsentligen skulle komma att åtgå redan under budgetåret för att tillgodose nu ineliggande och till nämnden inkommande ansökningar. Det bör härvid anmärkas att denna statliga bidragsverksamhet, vilken praktiskt taget började först sedan fritidsnämnden i januari i fjol tillsattes, under första halvåret 1940 befann sig i ett begynnelsestadium, under vilket ansökningarna ännu ej hunnit inströmma. Under detta halvår bestod det huvudsakliga arbetet i att uppställa principer för det statliga stödet, och först under det andra halvåret kunde verksamheten få fastare former. Enligt upplysningar, som inhämtats från fritidsnämndens sekretariat, ha efter 1 juli ytterligare anslag å 73 000 kronor beviljats, varjämte tillstyrkta ansökningar om sammanlagt 608 675 kronor, avseende den s. k. höstutdelningen och ingivna kort före årsskiftet, ännu ej avgjorts av Kungl. Maj:t. Av de ovan nämnda 1,4 milj. kronorna skulle följaktligen nu — under förutsättning att Kungl. Maj:ts beslut ej nämnvärt avviker från vad fritidsnämnden förordat — återstå ett belopp av i runt tal 800 000 kronor. Detta betyder för de tre halvår, för vilka återstoden av de redan anvisade medlen nu beräknats skola räcka, i genomsnitt blott ett belopp av 267 000 kronor, medan för de två halvåren under år 1940 åtgått i medeltal över 550 000 kronor; — detta under förutsättning att man, som sig bör, i 1940 års medelsåtgång

inräknat de av Kungl. Maj:t ovan angivna ännu icke behandlade ansökningarna.

Att icke en större del av de anvisade tipsmedlen hittills kommit att åtgå har, så långt vi inhämtat, icke berott på att anslagsbehov saknats utan på att fritidsnämnden med hänsyn till det statsfinansiella läget från början velat iakttaga den största återhållsamhet och endast förordnat statsbidrag till de ur olika synpunkter mest angelägna eller mest behjärtansvärda ändamålen.

Ovanstående siffror göra det uppenbart, att statens understöd av friluftslivet och fritidsrörelsen under det nya budgetåret måste i hög grad ytterligare inskränkas. Den starka beskärningen måste bli ett mycket hårt slag för alla de strävanden att organisera ett sunt friluftsliv, som särskilt i dessa folkspänstens tider framträtt i alla befolkningslager och landsdelar. Fritidsrörelsen befinner sig härvid i sitt första, uppbyggande skede, medan idrottsrörelsen under flera tiotal år dels genom egna insatser, dels tack vare kommunalt och statligt stöd hunnit jämförelsevis långt när det gällt att skapa anläggningar. Den hittillsvarande mångfalden av ansökningar om bidrag från friluftslivsfonden och mångfalden av olika ändamål i ansökningarna äro det starkaste vittnesbördet om den betydelsefulla uppgift, som friluftslivsfonden har att fylla.

I sin ovannämnda skrivelse till Kungl. Maj:t har fritidsnämnden framhållit att den nya avsättningen inte borde understiga 1 miljon kronor, »därest de mest trängande stödbehoven skulle i skälig utsträckning vinna beaktande». Nämnden erinrade särskilt om vikten av att kraven på markförvärv — i vissa landsdelar fritidslivets mest brännande fråga — i rimlig omfattning kunde tillmötesgå. Vidare vore i nuvarande situation behovet av billigare rekreativsmöjligheter inom landet i hög grad trängande; nämnden har härvid uppenbarligen särskilt haft utbyggnad av vandrarsnätet i åtanke. Ytterligare underströk nämnden betydelsen ur allmän beredskaps-synpunkt av ett av de vidaste kretsar utövat friluftsliv. Vi vilja understryka de av nämnden anförda synpunkterna. Det kan ytterligare framhållas att å olika folkrika orter stora ansträngningar just nu göras att åstadkomma anläggningar, motsvarande den för hela Skånes friluftsliv betydelsefulla centrala Frostavallsanläggningen. Med fritidsmedel ha hittills även understötts så betydelsefulla ändamål som underlättande av barnrika och obemedlade hustrurs semestervistelse, anläggande av friluftsbad, anordnande av läger för scouter och annan ungdom o. s. v. Många organisationer ha icke minst under det senaste året nedlagt det mest oegennyttiga och uppoffrande arbete på att få friluftsgårdar, skid- och raststugor m. m. till stånd, i syfte att skapa replipunkter för de alltmer tätande skarorna av friluftssälskande och sportande. Detta arbete, som varit ett av de viktigaste leden i strävandena att fysiskt fostra vårt folk, har mestadels igångsatts i förhoppning om bidrag av tipsmedel. Inskränkas dessa i den utsträckning som nu före-

slås, är det fara värt att detta uppmuntransvärda intresse lamslås, till stor skada för den folkliga beredskapen.

Beaktas må även att åtskilliga anläggningar för fritidsändamål kunna, därest större arbetslöshet skulle uppstå, inpassas som ett synnerligen lämpligt och i bästa mening produktivt led i en arbetsberedskapspolitik. Det synes oss icke ogörligt att fritidsnämnden och Kungl. Maj:t vid bedömandet av föreliggande anslagsframställningar i mån av behov särskilt beakta arbetslöshetssynpunkterna. Denna omständighet borde i och för sig kunna motivera, att arbetsobjekt avseende friluftslivet upptoges å den eventuella beredskapsstaten.

Med hänsyn till vad vi ovan anfört finna vi det emellertid riktigast att en viss avsättning göres å den ordinarie driftsbudgeten även för nästa budgetår. Med hänsyn till det statsfinansiella lägets tvingande krav vilja vi inskränka oss till att föreslå en avsättning av 500 000 kronor. En dylik avsättning är ej större, än att statsmakterna skulle nödgas väsentligt nedskära sitt redan starkt reducerade stöd åt friluftslivets strävanden. Det är vår bestämda tro att denna relativt blygsamma insats i rikligt måtto skulle förränta sig genom att kraftigt stimulera det lofvärda och ur statens synpunkt tacknämliga intresset att åstadkomma en fysisk beredskap och därmed en större produktiv arbetsförmåga i de vidaste folklager. Det vore en insats både till värnkraftens och folkhälsans bästa.

Vi hemställa därför,

att riksdagen vid behandlingen av tionde huvudtiteln, punkt 85, måtte för budgetåret 1941/42 besluta en avsättning till fonden för friluftslivets främjande av 500 000 kronor.

Stockholm den 23 januari 1941.

Ruth Gustafson.

Allan Andersson.
